

**Лексико-стилістичні
синоніми і їх види:
контекстуальні
синоніми, перифрази.**

— Що ви знаєте про синонімію?

— Які є види синонімів?

— З якою метою вживаються синоніми у мовленні?

синоніми (грец. *synonymos* — однойменний) — слова (зрідка сполучення слів), які є тотожними або близькими за своєю семантикою, але відрізняються м

***смiливий,
хоробрий,
вiдважний,
безстрашний,
доблесний,
героїчний***

**всесильний, дужий,
міцний,
потужний, могутні
й,
могучий, здоровий,
двожиль-
ний, стожильний,**

очі

вирла (випуклі, витріщені очі)

— згрубіле; *балухи,*

баньки, сліпки, сліпи, сліпні —

більма — зневажливе;

зір, зірниці — те саме, що

очі

***всує, да свершиться, на
прю, овчі шкури та ін.;***

***Сьогодні в Софії Карлівни
гостюють мадам Шило
та преподобна Лукерія.***

Безвідносні (абсолютні) синоніми

інфінітив -

неозначена форма дієслова;

асиміляція звуків (переважно в академічному викладанні) —

уподібнення звуків (у шкільному використанні);

шлях — путь — дорога;

експорт — вивіз;

майбутній — прийдешній;

інтенсифікувати — посилювати.

Відносні синоніми

**мир, спокій, тиша,
згода, злагода;**

**дружній, дружелюбний,
теплий, задушевний,
сердечний**

Синтаксичні синоніми

Зошит учня — учнівський зошит,

високоросла людина — людина висока на зріст;

Я не працюю.— Мені не працюється.

Контекстуальні синоніми

*Пани, ох! Наїхали, будуть з
емлю ділити...*

*— Яку землю? Що ти
мелеш?*

*Як почне щось наукове
плести, то комедія чиста
І що я йому говорила,
товкла?*

Молоти

Плести

Товкти

говорити

Фразеолологічні синоніми

плескати язиком

теревені правити

розводити теревені

плести нісенітницю

Перифраз, перифраза (від дав.-гр., перифраза (від дав.-гр. περίφρασις — «описовий вираз, іносказання»: περί «навколо, біля», φράσις «вислів») — у стилістиці й поетиці троп, що описово виражає одне поняття за допомогою декількох

- 1. Наче зачарований велетень, стояв ліс.**
- 2. Під гаєм в'ється річенька.**
- 3. По діброві вітер виє.**
- 4. Ой піду я в бір темненький.**
- 5. Могутнім спокоєм дихає праліс.**

**Незабутній, вікопомний,
безсмертний, великий,
величний;
сильний, могутній,
сміливий, дерзновенний;
архаїчний, застарілий;
героїчний, звитяжний.**

***1. І ось він стає
дорослішим, ні, він
уже став дорослим,
уродливим, розумним
і нараз — комусь там
потрібним.***

**2. Григiр Тютюнник
принципово близький до
натури зображення,
принципово їй вiрний,
маючи вроджене чуття
на дрiбниці, на деталі,
на колоритні
характерності.**

3. Скажи мені правду, мій добрий козаче, що діяти серцю, коли заболить? Як серце застогне і гірко заплаче, як дуже без щастя воно защемить?

Домашнє завдання

Напишіть твір на тему

«Чарівна зима»,

використовуючи лексико-

стилістичні синоніми різних

видів.

